

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

De Probationibvs. Titvlvs XIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

Ad hoc per monasterium inter alia respondit, quod causa qua dicitur archiepiscopus & monasterium vertebatur. sicut et ipsius monasterio adhibere. Et dicitur de commissis. Et sic continetur causa de iudice p[er]sona advertebat, in hac nimirum & alia ratione. Quia iudex p[er]sona utriusque partis novit propter hoc quod [i]n causa p[ro]fessu[m] h[ab]et. me.

Et dicitur de iudice p[er]sona. Aliter mandavimus, ut illi literis que ad nos & fratrem. Episcopos super restituenda sibi possessione mandatum impertavit, omnino careret.]

CAP. II.

In fine in possessionem causa custodia fructus distipat, distipat monachos & cum aliis fructuarius.

Honorius III. Priori Deben. & Desano de Calmen.

Diethus filius a R. rector ecclesie de Bethulia, sua obsequio petitione monstravit, quod cum inter ipsum & abbatem & conventum de Cisteria. b. ex parte eadem ecclesia, coram Abbate de Sibiton. & collegis quaestio vertebatur, iudices ipsi praedicti abbatem & conventum in possessionem ipsius ecclesie & conventus induxerunt, qui fructus medio tempore p[er]petuis pro sua distraxerunt libito voluntatis. Quomodo mandamus, quatenus si est ita, facientes fructus sequantur, quatenus si est ita, quid de ipsis per eos distractum in futurum situm revocetis.

CAP. III.

In fine in possessionem causa custodia fructus distipat, distipat monachos & cum aliis fructuarius.

Gregorius IX.

Reo qui i[n] contentis provocavit, fructus possessionis non recipiatur ab ipso possunt lite pendente rationabiliter loquantur.

DE CONFESSIS.

TITVLVS XVIII.

CAP. I.

Ab homicidio confessio crimem propriam, non est alter iniqua p[er]sona: infamato tamen est indecenda purgatio.

Clemens III.

Contra monasterium: & infra. Eos, quorum suggestione factus homicidii reprobiter d. perpetravit. Si proponit, nisi aliis modis verum esse confessionem nulli contentus p[er] se a subdendis, cum si secundum iuris naturam, de se confessio super aliorum contentum in iudicio non debent, & (crimine laesae modestie excepto) de reatu proprio contentis per talium confessio non est adversus quemlibet admittenda. si tamen eos infamia huiusmodi laborare cognoverit, singularis eis (ad iustitiam tribus foris sui ordinis) purgationem iniungatur.

CAP. II.

In eorum contentis causam principalem constat contra alios p[er] se confessionem, p[er]sonam p[er] ordinariam, etiam si dicitur contra eum non habere. hoc dicitur, secundum iustitiam. Et est facta in iudicio, & non in se. Vel summa sit, & iudicium alium modum non minus notabilem, quatenus etiam sentit, licet non p[er] se confessio.

Si qui confitetur crimem in iudicio incidenter, & de materia huius cap. Felix. post. Joani. Ande. in capitulo. de iudice. Secus in Reg. est. verbo sequitur. de iudice. & illa verbo importanti libentem arbitrio. l. de iudice. in l. i. d. In aliquibus antiquis ita: scilicet Presbyter, & causa. & l. l. f. cum gl. & ibi Bart. in l. maritus. ff. de quaestio. l. si qua.

potest iudex ordinarius novum inchoando processum, illum p[er]tinet p[er] ordinariam, b. d. singulariter Abbas.

Innocentius III. Canonica de Bethlehem.

Um super electione a Bethlehem ecclesia inter R. & P. quaestio vertebatur b: & infra. Quoniam V. canonicus Bethlehem fuit in iure confessus, quod praestando alterius electioni consensu, quingentorum Sarracenorum obligationem receperat, & mediator exiit simoniacae pravitate: Nos (quoniam vitium huiusmodi persequi volumus, ut debemus) ipsum per definitivam sententiam duximus ab omni beneficio & officio ecclesiastico deponendum.

CAP. III.

Confessio facta in iure per Oeconomum ecclesie, nocet ipsi ecclesie: potest tamen revocari, si ante finitum negotium docuit per errorem facti emanasse. b. d.

Gregorius IX. B. c. iudici Viterbiensis.

Ex parte Abbatis & conventus monasterii sancti M. fuit propositum, quod cum inter ipsos ex parte una, & V. nomine suae uxoris ex altera coram te quaestio vertebatur, Oeconomus monasterii memorati, quodam per errorem facti fuit in iure confessus, ex quibus timor d. sibi praedictum generari. Cum igitur negotio nondum finito, nemini noceat error facti, mandamus, quatenus si de huiusmodi potuerit errore docere, provideas, ut nullum sibi super hoc praedictum generetur.

DE PROBATIONIBVS.

TITVLVS XIX.

CAP. I.

Reus alteri sua propria instrumenta edere non tenetur: ita committitur summatur.

Gregorius Tancredo Regi Vinceris.

Ex Epistolae verbis: & infra. f. Tua excellentia postulavit, ut imperatori scriberem quatenus p[er] pacta in charthophylacio requireret, quae dudum inter Iustinianum Principem & praedecessores tuos fuerunt emissa, ut ex his colligeret, quid tibi servare deberet. Sed ad hoc faciendum vehementer obstitit, quia nulli dicendum est, ea quae contra te sunt, apud te metipsum debes documenta requirere, in mediumq[ue] proferre.

CAP. II.

Alter, qui plene probavit, non debet compelli iurare.

Alexander III.

Sicut b. consuetudo laudabilis: [i & infra.] sane quoniam apud vos consuetum esse didicimus, ut qui aliquis intentionem suam fundaverit instrumentis aut testibus, ei sacramentum nihilominus deferatur: quod si subire noluerit, fides probationibus non habetur. Nos (cum tunc demum ad huiusmodi sit suffragium recurrendum, cum aliter legitimae probationes deesse noscuntur) talem consuetudinem reprobamus.

[i Nulla debet nevitare convelli, sic quod ne situr moribus introductum, obvia ratione non debet dissolvi.]

CAP. III.

In communi iudicio probant actor & reus: & si pariter probant, reus absoluitur, nisi favorabilem causam foreat actor.

a Cap. vi. cod. tit. in 3. compil. b que hic desunt, repetitae sup. c. cum supra. de causa poss. & prope. c. lib. d. In Codic. Bart. ex quibus tenent monacha, sibi & c. in omnibus manuscr. legitur tenent. e. Alia Tancredo videtur esse Gregorius VIII. al. Tancredo Regi Vinceris. sed legendum est Ricardo VII. Vicerarum, ex libro septimo Epistol. 122. fol. 126. Reg. B. Greg. f. Cap. i. cod. tit. in 1. compil. g. quod. h. Cap. 1. cod. tit. in 2. compilatione. i. edit. probationis.

Lucius III. Cister. a Episcopo.

Ex b literis tuis intelleximus te & Archidiaconum confines habere prebendas in villis, quas singuli singulas possidetis, & praxertu terminorum inter vos controverfiam agitari, eo quod dicas cum antiquos fines egressum, partemque tui fundi occupasse: illo in contumaciam afferente se partem eandem fundi possidisse quadraginta annorum spacio inconcusse, tu autem quod per idem tempus quiete illam possessori probatio, quare utrum incumbat peritosis vel possessori probatio, quare tibi. Ad quod scire debes, quod iudicium finium regundorum tale est, ut in eorum persona vices duorum habeat, videlicet actoris & rei. Vnde hincinde testes produci possunt ad cognitionem iudicis instruendam: quibus examinatis, iudex quos præcellere intellexerit, ad fidem sibi faciendam admittat. Quod si amborum partium testes sunt æque idonei, possessoris testes præferantur, cum promptiora sint iura ad solvendum, quam ad condemnandum: præterquam in liberali causa, in qua si utriusque partis testes æquales fuerint, pro libertate sententia præferatur, nam possessori probationem aliquando dari juris manifestum est, quum iure cautum sit, quod qui obiecit præscriptio nem longissimi temporis (quam nemo recte obicit, nisi qui possidet) & eam probaverit in causa debeat obtinere.

CAP. IV.

Non creditur marito asserenti etiam cum iuramento uxorem se cognovisse, si uxor per matronas attestantes, per ipsius corporis aspectum probat contrarium.

Gregorius VIII. Proposito sancti Caiardi & Archiepiscopo Casanoviensi.

Proposuit quod causa matrimonii, que inter O. de Casa nova & O. mulierem vertitur, tibi fuit de mandato Apostolico delegata, cumque partes essent in tua presentia constitute, mulier proposuit senec a viro cognitam, nec potuisse cognosci: quod tam proprio iuramento, quam testimonio septem mulierum probavit, que per aspectum corporis eam esse virginem asserente: [1 & infra.] Videtur igitur nobis, quod iuramento puella, & testimonio d' illarum septem mulierum fides est potius adhibenda.

CAP. V.

Singulare de universitate posuit ad commodum universitatis approbare instrumentum solo consensu nomine universitatis.

Clemens II. e.

Tertio f loco fuit à nobis ita quæsitum: Ecce quidam regularis sigillo capituli, quoddam instrumentum cuidam amico suo signavit, in quo facta e alienatio, quarundam rerum ecclesie immobilium continetur. Quo exhibitio in iudicio procurator universitatis illud asseruit de assensu conventus non fuisse confectum, & adulterinum, vel furtivum esse sigillum g. Cumque fratres ad perhibendum testimonium prodixissent, iurati dixerunt, quod quotiens de hoc inter fratres aliqua erat mentio, consilium totius conventus, &

a alit. Hobernsi Episcopo. alit. simpliciter habetur Lucius III. farafis legend. Alexander III. Cisteriensi Decano, ut post concilium Lateran. sub Alex. III. p. 31. cap. habetur. c. 2. cod. tit. in compil. b al. ex literis tuis fraternitatis. c Cap. 2. cod. tit. in 2. compilationum. & ad intelligendum huius cap. & gloss. vide vide Dominicum Summum lib. 4. Sententiarum, distinctio 34. quest. 1. artic. 2. ubi plene & eleganter. d alit. testimonii. e al. tertius p. e. bon. me. f Cap. 3. cod. tit. in 4. compil. g vide text. in h. qua. de totis, s. incerta. ff. de res vendit.

vox fuit unanimis, quod nolent alienationem illarum, sed res domus integre conferri voluerunt. Sed quoniam contra hoc nihil pars adversa probavit, respondemus secundum assertionem testium, in articulo iudicandum.

CAP. VI.

Ubi agitur de matrimonio contrahendo, probatio matrimonii & publicati attestacionibus, alii testes super defuncti compellendi non sunt.

Idem Clemens III.

Travit a quidam (ut asserit) se quendam in articulo legitimum accepit: quam cum vellet iudicare, quidam iuramentis, secundum morem talibus, iuramentè probaverunt ipsos in quinto consanguinitatis gradu sibi in vicem attinere.

Quia verò requisiti à nobis, quid agendum sit, cum quidam alius velit probare contra prædictam probationem iuramentis canonice factam, & partibus contrarium nullo eos se se consanguinitatis gradu continere respondemus, quod standum est probationi partium.

CAP. VII.

Si per litteras ordinari probatur quod excommunicatus, ratione repellitur. hoc dicit, & hoc summo conveo contra p. tul. & nullam patitur calumnam, & ideo eam non.

Innocentius III. Archidiacon. Parisiensi & Magistro R. de Cister. canonice Vi.

Pof b (cessionem) & infra. Cum ipse per litteras iudicis ordinari (quibus statim dicitur) probetur contrarium) nobis constituit, quod ipse excommunicatus cum procuratoris officium assumpsit. Ipsum tanquam procuratorem non ducimus mittendum.

CAP. VIII.

Si negatus restituta totam hereditatem in sua hereditate intrat monasterium, & evasit fidei commissionem, & hanc implicatur monasterium nec ad revolvendum ingressum huiusmodi monasterium etatem tempore ingressus, si ex aduersarij generositate ingressus, hoc dicit, intelligens, quod subterfugium huiusmodi monasterio. Si verò fuit directus, summa sic: Subterfugium huiusmodi decedente sine liberis, evasit per ingressum monasterii. Proinde addit quod est in primo summo vii. Nec ad revolvendum huiusmodi ad finem, & utrum intellectus est verus in se, dum primum est verior, quod hic fuit substitutum fideicommissum d. An. hinc dicit, quod fuit compendiosa.

Idem Abbas & conventus (Cister. sen.) d

IN e presentia C. sancti Hadriani Diaconi sacre palatii G. & B. fratres vestro syndico constituto contra vos fecere proponi, quod cum quondam A. frater vestrus conderet testamentum, M. filium suum sibi hereditatem attulit, & precepit, ut si absque liberis decederet, bona devolverentur ipsius. Unde illa, que de bonis ipsius vestrum monasterium debentur, nisi restituta essent, & petebant vos super hoc à sua restituta ne comprehendi. Verum syndicus ipse proposuit, quod quod pradietus M. monasterio vestro attulit bona sua. Unde universa f. que habuerat, etiam ad monasterium

a Cap. 4. cod. tit. in 2. compilationum. & per Innocentium III. in Summa libro 4. Sententiarum, distinctio 34. artic. 2. ad intelligendum. b Addit censuram Tridentinum, sessio 24. canon. 3. & Innocentius III. in decretal. de reformatione matrimonii, cap. 3. c. 1. in 2. compilationum. c de consensu, d de consensu, e de consensu, f de consensu, g de consensu, h de consensu, i de consensu, k de consensu, l de consensu, m de consensu, n de consensu, o de consensu, p de consensu, q de consensu, r de consensu, s de consensu, t de consensu, u de consensu, v de consensu, w de consensu, x de consensu, y de consensu, z de consensu, aa de consensu, ab de consensu, ac de consensu, ad de consensu, ae de consensu, af de consensu, ag de consensu, ah de consensu, ai de consensu, aj de consensu, ak de consensu, al de consensu, am de consensu, an de consensu, ao de consensu, ap de consensu, aq de consensu, ar de consensu, as de consensu, at de consensu, au de consensu, av de consensu, aw de consensu, ax de consensu, ay de consensu, az de consensu, ba de consensu, bb de consensu, bc de consensu, bd de consensu, be de consensu, bf de consensu, bg de consensu, bh de consensu, bi de consensu, bj de consensu, bk de consensu, bl de consensu, bm de consensu, bn de consensu, bo de consensu, bp de consensu, bq de consensu, br de consensu, bs de consensu, bt de consensu, bu de consensu, bv de consensu, bw de consensu, bx de consensu, by de consensu, bz de consensu, ca de consensu, cb de consensu, cc de consensu, cd de consensu, ce de consensu, cf de consensu, cg de consensu, ch de consensu, ci de consensu, cj de consensu, ck de consensu, cl de consensu, cm de consensu, cn de consensu, co de consensu, cp de consensu, cq de consensu, cr de consensu, cs de consensu, ct de consensu, cu de consensu, cv de consensu, cw de consensu, cx de consensu, cy de consensu, cz de consensu, da de consensu, db de consensu, dc de consensu, dd de consensu, de de consensu, df de consensu, dg de consensu, dh de consensu, di de consensu, dj de consensu, dk de consensu, dl de consensu, dm de consensu, dn de consensu, do de consensu, dp de consensu, dq de consensu, dr de consensu, ds de consensu, dt de consensu, du de consensu, dv de consensu, dw de consensu, dx de consensu, dy de consensu, dz de consensu, ea de consensu, eb de consensu, ec de consensu, ed de consensu, ee de consensu, ef de consensu, eg de consensu, eh de consensu, ei de consensu, ej de consensu, ek de consensu, el de consensu, em de consensu, en de consensu, eo de consensu, ep de consensu, eq de consensu, er de consensu, es de consensu, et de consensu, eu de consensu, ev de consensu, ew de consensu, ex de consensu, ey de consensu, ez de consensu, fa de consensu, fb de consensu, fc de consensu, fd de consensu, fe de consensu, ff de consensu, fg de consensu, fh de consensu, fi de consensu, fj de consensu, fk de consensu, fl de consensu, fm de consensu, fn de consensu, fo de consensu, fp de consensu, fq de consensu, fr de consensu, fs de consensu, ft de consensu, fu de consensu, fv de consensu, fw de consensu, fx de consensu, fy de consensu, fz de consensu, ga de consensu, gb de consensu, gc de consensu, gd de consensu, ge de consensu, gf de consensu, gh de consensu, gi de consensu, gj de consensu, gk de consensu, gl de consensu, gm de consensu, gn de consensu, go de consensu, gp de consensu, gq de consensu, gr de consensu, gs de consensu, gt de consensu, gu de consensu, gv de consensu, gw de consensu, gx de consensu, gy de consensu, gz de consensu, ha de consensu, hb de consensu, hc de consensu, hd de consensu, he de consensu, hf de consensu, hg de consensu, hh de consensu, hi de consensu, hj de consensu, hk de consensu, hl de consensu, hm de consensu, hn de consensu, ho de consensu, hp de consensu, hq de consensu, hr de consensu, hs de consensu, ht de consensu, hu de consensu, hv de consensu, hw de consensu, hx de consensu, hy de consensu, hz de consensu, ia de consensu, ib de consensu, ic de consensu, id de consensu, ie de consensu, if de consensu, ig de consensu, ih de consensu, ii de consensu, ij de consensu, ik de consensu, il de consensu, im de consensu, in de consensu, io de consensu, ip de consensu, iq de consensu, ir de consensu, is de consensu, it de consensu, iu de consensu, iv de consensu, iw de consensu, ix de consensu, iy de consensu, iz de consensu, ja de consensu, jb de consensu, jc de consensu, jd de consensu, je de consensu, jf de consensu, jg de consensu, jh de consensu, ji de consensu, jj de consensu, jk de consensu, jl de consensu, jm de consensu, jn de consensu, jo de consensu, jp de consensu, jq de consensu, jr de consensu, js de consensu, jt de consensu, ju de consensu, jv de consensu, jw de consensu, jx de consensu, jy de consensu, jz de consensu, ka de consensu, kb de consensu, kc de consensu, kd de consensu, ke de consensu, kf de consensu, kg de consensu, kh de consensu, ki de consensu, kj de consensu, kk de consensu, kl de consensu, km de consensu, kn de consensu, ko de consensu, kp de consensu, kq de consensu, kr de consensu, ks de consensu, kt de consensu, ku de consensu, kv de consensu, kw de consensu, kx de consensu, ky de consensu, kz de consensu, la de consensu, lb de consensu, lc de consensu, ld de consensu, le de consensu, lf de consensu, lg de consensu, lh de consensu, li de consensu, lj de consensu, lk de consensu, ll de consensu, lm de consensu, ln de consensu, lo de consensu, lp de consensu, lq de consensu, lr de consensu, ls de consensu, lt de consensu, lu de consensu, lv de consensu, lw de consensu, lx de consensu, ly de consensu, lz de consensu, ma de consensu, mb de consensu, mc de consensu, md de consensu, me de consensu, mf de consensu, mg de consensu, mh de consensu, mi de consensu, mj de consensu, mk de consensu, ml de consensu, mm de consensu, mn de consensu, mo de consensu, mp de consensu, mq de consensu, mr de consensu, ms de consensu, mt de consensu, mu de consensu, mv de consensu, mw de consensu, mx de consensu, my de consensu, mz de consensu, na de consensu, nb de consensu, nc de consensu, nd de consensu, ne de consensu, nf de consensu, ng de consensu, nh de consensu, ni de consensu, nj de consensu, nk de consensu, nl de consensu, nm de consensu, nn de consensu, no de consensu, np de consensu, nq de consensu, nr de consensu, ns de consensu, nt de consensu, nu de consensu, nv de consensu, nw de consensu, nx de consensu, ny de consensu, nz de consensu, oa de consensu, ob de consensu, oc de consensu, od de consensu, oe de consensu, of de consensu, og de consensu, oh de consensu, oi de consensu, oj de consensu, ok de consensu, ol de consensu, om de consensu, on de consensu, oo de consensu, op de consensu, oq de consensu, or de consensu, os de consensu, ot de consensu, ou de consensu, ov de consensu, ow de consensu, ox de consensu, oy de consensu, oz de consensu, pa de consensu, pb de consensu, pc de consensu, pd de consensu, pe de consensu, pf de consensu, pg de consensu, ph de consensu, pi de consensu, pj de consensu, pk de consensu, pl de consensu, pm de consensu, pn de consensu, po de consensu, pp de consensu, pq de consensu, pr de consensu, ps de consensu, pt de consensu, pu de consensu, pv de consensu, pw de consensu, px de consensu, py de consensu, pz de consensu, qa de consensu, qb de consensu, qc de consensu, qd de consensu, qe de consensu, qf de consensu, qg de consensu, qh de consensu, qi de consensu, qj de consensu, qk de consensu, ql de consensu, qm de consensu, qn de consensu, qo de consensu, qp de consensu, qq de consensu, qr de consensu, qs de consensu, qt de consensu, qu de consensu, qv de consensu, qw de consensu, qx de consensu, qy de consensu, qz de consensu, ra de consensu, rb de consensu, rc de consensu, rd de consensu, re de consensu, rf de consensu, rg de consensu, rh de consensu, ri de consensu, rj de consensu, rk de consensu, rl de consensu, rm de consensu, rn de consensu, ro de consensu, rp de consensu, rq de consensu, rr de consensu, rs de consensu, rt de consensu, ru de consensu, rv de consensu, rw de consensu, rx de consensu, ry de consensu, rz de consensu, sa de consensu, sb de consensu, sc de consensu, sd de consensu, se de consensu, sf de consensu, sg de consensu, sh de consensu, si de consensu, sj de consensu, sk de consensu, sl de consensu, sm de consensu, sn de consensu, so de consensu, sp de consensu, sq de consensu, sr de consensu, ss de consensu, st de consensu, su de consensu, sv de consensu, sw de consensu, sx de consensu, sy de consensu, sz de consensu, ta de consensu, tb de consensu, tc de consensu, td de consensu, te de consensu, tf de consensu, tg de consensu, th de consensu, ti de consensu, tj de consensu, tk de consensu, tl de consensu, tm de consensu, tn de consensu, to de consensu, tp de consensu, tq de consensu, tr de consensu, ts de consensu, tu de consensu, tv de consensu, tw de consensu, tx de consensu, ty de consensu, tz de consensu, ua de consensu, ub de consensu, uc de consensu, ud de consensu, ue de consensu, uf de consensu, ug de consensu, uh de consensu, ui de consensu, uj de consensu, uk de consensu, ul de consensu, um de consensu, un de consensu, uo de consensu, up de consensu, uq de consensu, ur de consensu, us de consensu, ut de consensu, uu de consensu, uv de consensu, uw de consensu, ux de consensu, uy de consensu, uz de consensu, va de consensu, vb de consensu, vc de consensu, vd de consensu, ve de consensu, vf de consensu, vg de consensu, vh de consensu, vi de consensu, vj de consensu, vk de consensu, vl de consensu, vm de consensu, vn de consensu, vo de consensu, vp de consensu, vq de consensu, vr de consensu, vs de consensu, vt de consensu, vu de consensu, vv de consensu, vw de consensu, vx de consensu, vy de consensu, vz de consensu, wa de consensu, wb de consensu, wc de consensu, wd de consensu, we de consensu, wf de consensu, wg de consensu, wh de consensu, wi de consensu, wj de consensu, wk de consensu, wl de consensu, wm de consensu, wn de consensu, wo de consensu, wp de consensu, wq de consensu, wr de consensu, ws de consensu, wt de consensu, wu de consensu, wv de consensu, ww de consensu, wx de consensu, wy de consensu, wz de consensu, xa de consensu, xb de consensu, xc de consensu, xd de consensu, xe de consensu, xf de consensu, xg de consensu, xh de consensu, xi de consensu, xj de consensu, xk de consensu, xl de consensu, xm de consensu, xn de consensu, xo de consensu, xp de consensu, xq de consensu, xr de consensu, xs de consensu, xt de consensu, xu de consensu, xv de consensu, xw de consensu, xx de consensu, xy de consensu, xz de consensu, ya de consensu, yb de consensu, yc de consensu, yd de consensu, ye de consensu, yf de consensu, yg de consensu, yh de consensu, yi de consensu, yj de consensu, yk de consensu, yl de consensu, ym de consensu, yn de consensu, yo de consensu, yp de consensu, yq de consensu, yr de consensu, ys de consensu, yt de consensu, yu de consensu, yv de consensu, yw de consensu, yx de consensu, yy de consensu, yz de consensu, za de consensu, zb de consensu, zc de consensu, zd de consensu, ze de consensu, zf de consensu, zg de consensu, zh de consensu, zi de consensu, zj de consensu, zk de consensu, zl de consensu, zm de consensu, zn de consensu, zo de consensu, zp de consensu, zq de consensu, zr de consensu, zs de consensu, zt de consensu, zu de consensu, zv de consensu, zw de consensu, zx de consensu, zy de consensu, zz de consensu.

249

quam devota, quare universa, quae ipsi de bonis
 eius inuenerat, restituit monasterio vestro petebat, &
 super ceteris silemum illi imponi. Ad haec autem pars
 altera replicavit, quod dictus M. oblationis suae tempo-
 re fuerit minor annis, & quod voti facti penitens,
 quod senere infirmitatis fecerat, post convalescenti-
 am proceperit. [1. & infra.] Unde cum sine liberis de-
 cessisset, et testamentum Patris ad ipsos erat eius heredi-
 tatis devoluta.

Verum syndicus respondere curavit, quod licet di-
 ctus de monasterio sui Abbas de tua licentia fuisset e-
 gressus, eadem postmodum se & sua obtulit humiliter
 & devotè, & quod ne contra oblationem suam veni-
 ret, iuramento firmavit. Quare cum constet, quod i-
 tem M. monasterio vestro consulit se & sua, nec ex ad-
 versario probatur, quod utriusque oblationis tempore fu-
 erit minor annis, probationem vestram huiusmodi ex-
 ceptionibus probatio non elidit: cum & si primae oblatio-
 nis tempore fuerit minor annis, secunda tamen potuit
 major consistere. Praeterea cum verbum illud, Minor
 annis, dicitur potest modis intelligi: cum & qui
 minor est quatuordecim annis, & qui viginti quinque
 annis minor annis, intentioni vestrae verbum du-
 bium non necesse est, cum intra (viginti quinque) a an-
 nis necesse donatio iuramento firmata. Sed & si tene-
 mus, quod factum fuerat à dicto A. & quia tamen intel-
 ligendum non erat sine haecede decedere, qui monaste-
 rium sibi heredem instituit, hoc monasterio non no-
 tebat. [2. & infra.] Dilectus filius B. sancti Eula-
 rii cardinalis attendens, quod syndicus vester inten-
 tionem suam plene fundasset, & quod nihil fuisset ex ad-
 versario sufficienter probatum, cum & si ostensum esset
 per testes, quod M. suae oblationis tempore fuerit mi-
 nor annis: utrum tamen primae vel secundae oblationis
 tempore minor fuerit, & quot annis minor, non fuisset
 verum, & de mandato nostro sententiam protulit: &
 praedictis G. & B. silentium imponens super his, & quae
 monasterio postulabatur: eos ad restitutionem illorum,
 quae de bonis praedicti M. propria temeritate invaserant,
 condemnavit. Nos igitur sententiam ipsam auctoritate
 Apostolica confirmamus.

[1. Visitationem ex eo quod M. infra etatem legitimam in mo-
 nasterio habitavit obtulit se & sua, tamen quia quod inconstitute fo-
 rum postmodum retractavit, quae oblatio non tenebat.]

[2. Cum verbum minor praedictus ea qua coram ipso proposita
 fuerat, in ista & istarum nostrarum presentia retulisset, nos
 ad considerationem filii, & S. Eularii Cardinalis, de causa merito pleni-
 tudine.]

CAP. IX.

De illis etiam in interdicto retinenda possessionis probent, obli-
 gationem possessionem probat titulo maxime iustifica-
 tum, vel notoriè probatam: respectu possessionis adducit, hoc dicitur,
 nos, & probatur facti hoc summariarum in versis, ex praesensu, pon-
 tificatus nostri, maxime.

Idem et Ariminensi Episcopo.

Item si constiterit, quae veritatis inter ecclesiam Raven-
 nensem commune Faventis super iurisdictione, honore
 dicitur esse districtum in villa sancti F. & castro Astoli,
 quod & de iure ad se spectare dicta ecclesia proponit.
 [1. & infra.] Porro a refectionibus publicis syn-
 dicis Ravennatorum propositum se velle in personas testi-
 monum et parte altera praedictorum, quaedam obijcere ac pro-

bare, Oeconomus ecclesiae adherente id fieri non debere,
 super quo interloquendo decrevimus ipsum nullatenus
 audiendum, cum intra trium mensium spacium in
 nostris literis comprehensum testes huiusmodi produ-
 cere non curaverit, intra quem terminum pars utraque
 testes inducere a potuit, tam in personas testium,
 quam super negotio principali. Post hoc idem obijcit
 in testes praedictos, quod corrupti falsa dixissent. Unde
 quia talis exceptio non solum ante, sed etiam post sen-
 tentiam potest opponi, licet nonnulli crederent Faventi-
 norum partem exceptionem huiusmodi per excogita-
 tam malitiam ad impediendum processum negotii
 obijcisse: quia tamen nolumus à iuris tramite declina-
 re, magis G. & T. b. praecipimus, ut testes, quos su-
 per hac exceptione procurator Faventinorum diceret
 producidos intra mensem, recipere & examinare cura-
 rent, de singulis circumstantiis & subtiliter inquiren-
 tes, ex tunc indulto altero mense procuratori ecclesiae
 praedictae, intra quem si vellent, ad reprobandum
 testium illorum produceret testes coram eis: [2. & infra.]
 Quamquam autem pars Faventinorum testes multos
 produxerit super negotio principali: vix tamen ex illis
 sex remanserunt concordés, quum alii sibi in senten-
 tia sui testimonii contradicant, & quidam alii sint in di-
 cto sui testimonii singulares. Ad reprobandum verò
 quosdam testium ecclesiae Ravenn. & si ex parte Faven-
 tinorum, quidam sint testes induciti, plures tamen illo-
 rum reprobandur, quia sibi invicem evidentissimè con-
 tradicunt, quidam verò alii, pauci numero quavis
 non reprobandur expressè, usque adeo tamen male fa-
 me sunt, & levis opinionis, quod eorum dictis nullis
 vel modica est fides habenda. Idem quoque testes Faven-
 tinorum generaliter repelluntur, quia non probant
 illud: ad quod probandum eorum syndicus se adstrin-
 xit, videlicet, quod corrupti falsa dixissent: quoniam &
 si de corruptione videantur aliquid dicere, de falsitate
 penitus nihil dicunt: [3. & infra.] Ex praemissis igitur
 evidenter adparet, quod ecclesia per testes numero
 plures, quibus potius lux veritatis adfuit, qui etiam
 aptiora negotio & vero proximiore in suis testimoniis
 expresserunt: sufficienter ostendit, quod à xx. annis &
 citra cum omni iurisdictione, honore, atque districtu
 loca praedicta possedit: per quod patet, quod si com-
 mune Favent. à x. annis citra (sicut videtur, testes eo-
 rum deponere) aliqua servitia in locis perceperunt su-
 praedictis, illa proculdubio sine iusto titulo percipere
 inceperunt: cum duo simul eandem rem & eodem
 modo in solidum possidere non possint, maxime si cum
 iidem Faventini iustum possessionis titulum non osten-
 dant, & ex privilegiis Imperatorum & Roman. Pontif.
 ecclesiae Ravennatenf. concessis evidentissimè colligat-
 ur possessionem ipsius ecclesiae in praedictis locis iustam
 fuisse. Cum ergo constet Faventin. ab eo tempore, quo
 se possedisse probare contendunt, minus & tunc ac se-
 ne titulo aliqua in praedictis locis temeritate propria
 occupasse, & Oeconomus eiusdem ecclesiae petierit à vi
 turbativa seu inquietativa super praemissis commune
 Favent. prohiberi: nos recognoscentes in hoc casu non
 facilius esse interdicto uti possidetis, ut dicere de-
 beamus, Vti possidetis, ita possidetis: quum probatio-
 nes ecclesiae longè sint potiores, & ideo sit interdicto su-
 perior, commune Faventiae sibi condemnamus, super
 iurisdictione, & honore, atque districtu, & aliis ad hoc
 generaliter pertinentibus in locis praedictis, quo ad pos-

a al. Producere. b al. A. c. Vide l. ubi cumque. ff. de
 inter. ad. cum alii multi. d. In pheribus aut. ita: ad repro-
 bationem illorum testes produceret coram eis. e. Vide l.
 Celsus. ff. de arbit. & l. divus. & ibi Barro. ff. de re iudic. f. al.
 & maxime. g. In suo ususfructu, ita minus iusto ac sine ius-
 to titulo.

testimonium iudicium, quo tantummodo actum est, perpetuum silentium imponentes, & prohibentes eisdem, ut neque parte, neque per alios super his præsumant Raven. ecclesiam, aut habitatores prædictorum locorum aliquatenus molestante.

[1] Ceterum, quia utriusque partis erant plurimum onerosam testes producere coram nobis, Placentino Episcopo dedimus in præceptis, ut infra tres menses testes appere, receptos, quos utriusque parti tam super principali negotio, quam in personis testium duceret producendos, ita videlicet ut offensa testium multitudine referretur, hinc inde quadraginta numerum nullatenus excedere pateretur. Et sic postmodum utriusque partis procuratores cum attestatibus consignatis ad nostram præsentiam redierunt.

[2] Et eorum dicta fideliter confiterentes xx. dierum spatium utriusque partis præferebant, nisi quod cum attestatibus ipsi nostro se conspectibus præsentarunt, sententiam receperunt. Partibus igitur comparuerunt iterum coram nobis, & iniuriarum attestatibus publicam audierunt quocumque proponere voluerunt.

[3] Per multos autem ecclesie tue testes omni exceptione maiores probatum esse constat manifeste, ecclesiam tuam velle lucem S. Petri & castri Arcei à longissimo tempore possidisse cum omni honore, & iurisdictione, nominatim ex præmissis universis articulis expressimentibus iurisdictionem, honorem atque districtum.

CAP. X.

Si qui nomen aliquem filium, & ita communiter reputaverit, non creditur postea alteri eorum juranti contrarium.

Idem.

Per b tuas nobis literas intimasti, quod cum T. Titertinus civis, quandam per septimum habuerit concubinam, nec prolem suscepit interim ex eadem, ac ipsa postmodum divertens ab eo, ad ipsum non post modum tempus & rediit, filium, quem reversa in domo ipsius peperit, ex eo se adseruit suscepisse. [1 & 2] Quia vero mulier illa de dicto T. suscepisse R. de quo agitur, primitus constanter adseruit, & idem T. præfata mulieris præcipue devotus instantia, ipsum suum filium publice recognovit, & filius eius nominatus communiter fuit, & habitus ab ambobus, ejusdem mulieris postmodum juramento in contrarium præfatio non est standum, id cum nimis indignum sit (juxta legitimas sanctiones) ut quod sua quisque voce dilucide protestatus est, in eundem casum proprio valeat testimonio infirmare. Unde adparet per conlequens, quod prædictus R. Sophiam nepem memorati T. cujus prima facie præsumitur consobrinus, non potest habere aliquatenus in uxorem.

[1] Qui licet à principio dixerit alium neque quam filium suum esse, cum illa mulier per septimum eidem cohabitavit, ex eo minime concessit, mulierem tandem & aliorum devotus instantia, suam filium recognovit, R. eum nomine appellando. Cum autem idem R. ad virilem venisset aetatem, & domum Saturnellæ, foras ipsius T. frequentaret, qua ipsam nepem suam nominavit, & Sophiam ipsius Saturnellæ filiam cum qua quædam avariam habuit conversationem amavit, & de muliere cognovit eandem: quod cum pervenisset ad nativam Saturnellæ, acriter increpavit utriusque, & apud se filium retinens præfatum R. remorvi à domo. Cum autem mater ipsius R. accepisset quod ver ejusdem Sophiam eidem R. graviter interminabatur in civitatu platea juravit publice coram multis, quod R. præfatum Sophiam propinquitate linea minime contingebat, affirmans sub

a Vid. l. fin. Cod. de fideicommissis, lib. 1. b Ca. 2. eod. tit. in 4. compil. & de materia in hoc cap. vide plenius per Petrum Duennam, regula 3. et seq. in compil. filiaris, & qualiter probetur filiaris. Vide Alexandrum consil. 1. lib. 1. & consil. 7. l. 2. c temporis, d vide l. generaliter, C. de non mon. pec.

virtute præfatis juramenti, se de alio quidem de præfata muliere suscepisse R. Cum igitur nos duceret confessionem in hac assertioni standum sit in hac parte, & immemorati R. Sophiam habere valiat in uxorem, confirmamus per litteras nostras, quod eam eidem R. quæmus.

CAP. XI.

Iudex debet habere notarium vel duos eorum idoneos, ad illa iudicium, alia si quod difficultata remanent, que superari non videntur, nec creditur et super processu: nisi in quantum per vel alia per legitima documenta constiterit.

Idem concilio generali. Quoniam contra falsam assertionem iniquam actionem non potest actionem probare: cum negans falsum per se non potest nullam sit directam probatio: ne falsitas veritas præcedat, aut iniquitas prævaleat aequitati. Quare tam in ordinario iudicio, quam extra ordinario, iudex per adhibeat aut publicam (si potest haberi) notarium, aut duos viros idoneos, qui fideliter universa, que in iudicio conscribant: videlicet citationes, dilaciones, reclamationes, exceptiones, petitiones, responsiones, interpellationes, confessiones, testium depositiones, instrumentorum productiones, interlocutiones, appellaciones, conclusiones, & cetera, que occurrerint, in eodem ordine conscribenda, loca designando, & tempore, & personis. Et omnia sic conscripta pariter exhibenda, quod originalia penes scriptores remanent, per hoc processu iudicis fuerit suborta contentio, per litteras veritas declarari: quatenus hoc adhibere notarium, si honestis & discretis deferatur iudicibus, qui et providos & iniquos innocentium iustitiam non turbent. Iudex autem, qui constitutionem ipsam non potest violare, si propter eius negligenciam quid distulit non fecerit, per superiorem iudicem animadvertentibus diligetur, nec pro ipsius præfatum processu, nisi in causa legitimis documentis constiterit.

CAP. XII.

Si prebati potest rene deliquit, eius prebatio, quod querit, non est admittenda.

Honorius III. Archiepiscopo Londæ. c. 1. Suffraganeus. Ad nostram noveritis audientiam pervenisse præfatos sacerdotes & clericos Dacie legregni (per quos probatur) temere innitentes, à crimine reprobati testibus fide dignis possunt legitime probari putantur in fontes, si se super his pagare velint per modo: [1 & 2]. Volentes igitur, ut hæc persequantur omni juri penitus exirentur à clerico: mandavimus tenus in huiusmodi probatione negativæ (cum non possit affirmativa ex adveito probari) contenta diatis.

[1] Unde contrariet quid querant, ad suam persequantur similes criminosi si adducant, ut eis debeat in similibus non tempore respondere, multoq. crimina committantur, quæ estiam.

CAP. XIII.

Fines diocesani probantur per litteras antiquas, adhibitis, & famam.

a Innocentius III. in concilio generali Lateranensi, c. 1. eod. tit. in 4. compil. & de materia supra in alia materia de hoc (Noves, vide qua scripsi lib. 3. comment. de re iudic. & Angelum in l. gesta. de re iudic. & Franciscum in l. quædam. feud. part. 7. quæst. 4. ubi multa de hoc dicitur præfata per notarium adhibendum. b In concilio, & super antiquis litteris occurrunt. c alia London. alia, Lond. alia, Lond.

tur: ac nullus testimonium dicat, nisi jejunus.

CAP. II.

Nullus est receptus testium factis contra non citatum.

Gregorius IX. Iohanni defensori eunti in Hispaniam.

IN a nomine Domini: & infra. Quod autem dicit Episcopus, quia se abente etiam viliissimi sunt testes exhibiti nullius momenti: lege nocendum est constitutionis novelle, quae de testibus loquitur in hac verba. Et ne postea obiciatur eis, quod per unam partem gesta & confecta sunt, oportet ut testimonia dentur, illo admonito a iudice, aut defensore, venire & audire testes. Si vero noluerit venire, & non ex inevitabili quadam necessitate venire non possit: facimus huiusmodi testimonia ita valere, tanquam si non ex una parte confiterent, sed etiam ipso praesente facta fuissent. Ecce admonendus est semper adversarius, ut ad audiendos testes veniat: quod quia hic omisium est, necesse est, ut quod contra legem actum est, non habeat firmitatem.

CAP. III.

Mulier testificatur contra clericum, cum de crimine agitur.

Idem Sabino de testibus Sardiniae.

QVONIAM a aliqua nobis de persona Epiphaniae Presbyteri sunt facta nuntiata, necesse est, ut cuncta diligentius perscrutemur, & seu mulieres, cum quibus peregrisse dicitur, seu alios, quos de causa scire aliquid scieris, huc festinus adducere: quatenus ecclesiastica diffinitione liquide possint, quae vera sunt, aperiri.

CAP. IV.

Ubi agitur ad correctionem de peccato impediendo, principali persona admittitur in testem.

Falcha Pa.

IN omni negotio principalis persona dicens veritatem de re sibi nota rectissime, habenda est pro teste: cui adhibito uno, efficiuntur duo testes: adhibitis duobus, efficiuntur tres. Quod patenter ostendit Dominus, cum dicit: Si peccaverit in te frater tuus, corripere eum inter te & ipsum solum: quod si te non audierit, adhibe tecum unum vel duos testes: ut in ore duorum, vel trium stet omne verbum. Idem alibi affirmat dicens: Ego sum, qui testimonium perhibeo de me ipso, & testimonium perhibet de me pater: nam in lege vestra scriptum est, quod duorum hominum testimonium verum est.

CAP. V.

Dicitur quale esse, & qualiter jurare debeant, qui super consanguinitate deponunt.

Eugenius III.

QVOTIENS h aliqui propter cognationem propinquitatis separari penentur: duobus vel tribus testibus adhibitis, qui de eadem consanguinitate supersint, vel tondem senioribus & melioribus loci ejusdem id debet legitime comprobari. Probatio autem testium debet fieri duplici juramento, ut jurent se non privato odio, neque amicitia, neque pro aliquo commodo, quod habuerint, vel quod habeant, vel habituri simi.

a Ca 3. ad tit. in i. compil. & pro hyst. ac intelligentia textus videtur nota missa in hoc cap. b hac duo verba: & confecta, in manuscriptis codicibus non habentur. c quia d. Boasus Greg. l. 7. post 35. in dictione 11. s. 63. & c. 4. ad tit. in i. compil. Et an & quando mulier possit esse testa in criminibus, vide plenius per Antonium Gomezium Tomo 3. variarum resolut. & per Lud. Clarum in pract. crim. s. si qu. 24. e. Martini. in Luc. c. 17. f. Joan. d. g. Deur. 17. h. Post omnia. Lud. sub Alex. III. p. 1. s. 17. & c. 20. ad. tit. in i. compil.

Item Aure. & Lameren. Episcopi. Vbi a casum, qui inter Colubri. & Egitan. Episcopo super suam limitatione diocesum vertitur, vobis de causis committendam. Mandamus, quatenus vestros divites, quos per libros antiquos, vel alio modo honestas probatur, nec non testes, famam, & quacunquae admittenda in negotio procedatis.

CAP. XIV.

Testes repolari matrone, per quas virginitas probatur.

Idem Episcopo & Archiepiscopo Senon.

QVONIAM matrimonium, quod inter V. juvenem, & G. puellam, postea agitari: [1 & 7.] Mandamus, quatenus eadem puellam ponatis interim in illo monasterio, quod vobis ut ibi secura valeat commorari, donec judiciali sententia, quod agi debeat, decernatur: recepturi postmodum non solum probationes viri, quas inducere volueritis contra mulieres illas, quae ad investigandum signa veritatis ex parte puellae fuerint introductae, verum etiam probationes alias hoc negotium contingentes, quas per se veritatis duxerit producendas. Et quia (ut dicit canon) super manus fallitur, & oculus obstericum: volumus, ut in eadem matrone honestas matronas, & probatas matrones deputari curetis, ad inquirendum utrum dicta puella virginitatis privilegio sit munita.

[1] Quae non tam infirmam misisti frater Archiepiscopo, ut usque ad hunc usque dicitur procedere valeremus, vobis remissum est, ut infra.

CAP. XV.

Ubi agitur de veritate, facta coram primis iudicibus, si demum non e. secundum.

Gregorius IX. presbytero sancti M. Magdeburgensi & Decano Misnen.

QVONIAM memoris & infra. Cum acta originalia hactenus apud priores iudices remansissent: mandamus, quatenus eorum omni diligentia requirentes, ipsa per nos veniant, & si qua partes duxerint legitime remota. Alioquin cum non revocetur in dubium de veritate, nisi super ista firmam Fig. amonasterii, & quibusdam ipsorum contra Abbatem eius factis a Magdeburgensi Episcopo, recipiatis partium probationes de novo, & admodum, si partes audire voluerint, de compositione tractemus, nam quod super hoc inveneritis, quam causam iudicaverit instructam ad nos remittere procuretis.

DE TESTIBUS ET ATTESTATIONIBUS. TITVLVS XX.

CAP. I.

De re est.

Ex concilio Macien. & Matrecen. Quia sancto contentis, ut testes ad testimonium adhiberi non condantur precio: & ut quicumque idonei & fideles in testimonium assumantur.

a In materia huius decreti qualiter possint probari sine dicitur. b In materia huius decreti qualiter possint probari sine dicitur. c In materia huius decreti qualiter possint probari sine dicitur. d In materia huius decreti qualiter possint probari sine dicitur. e In materia huius decreti qualiter possint probari sine dicitur. f In materia huius decreti qualiter possint probari sine dicitur. g In materia huius decreti qualiter possint probari sine dicitur. h In materia huius decreti qualiter possint probari sine dicitur. i In materia huius decreti qualiter possint probari sine dicitur. j In materia huius decreti qualiter possint probari sine dicitur. k In materia huius decreti qualiter possint probari sine dicitur. l In materia huius decreti qualiter possint probari sine dicitur. m In materia huius decreti qualiter possint probari sine dicitur. n In materia huius decreti qualiter possint probari sine dicitur. o In materia huius decreti qualiter possint probari sine dicitur. p In materia huius decreti qualiter possint probari sine dicitur. q In materia huius decreti qualiter possint probari sine dicitur. r In materia huius decreti qualiter possint probari sine dicitur. s In materia huius decreti qualiter possint probari sine dicitur. t In materia huius decreti qualiter possint probari sine dicitur. u In materia huius decreti qualiter possint probari sine dicitur. v In materia huius decreti qualiter possint probari sine dicitur. w In materia huius decreti qualiter possint probari sine dicitur. x In materia huius decreti qualiter possint probari sine dicitur. y In materia huius decreti qualiter possint probari sine dicitur. z In materia huius decreti qualiter possint probari sine dicitur.